

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСПОРТУ

Кафедра економічної теорії

Л.Г. Чернюк,
О.М. Ярош,

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Методичні вказівки
щодо виконання контрольних робіт
для студентів економічних спеціальностей заочної форми навчання

Київ – 2013

УДК 332.12

Регіональна економіка: Методичні вказівки щодо виконання контрольних робіт для студентів економічних спеціальностей заочної форми навчання / Л.Г. Чернюк, О.М. Ярош.– К.: ДЕТУТ, 2013. – 26 с.

Методичні рекомендації розроблені з метою сприяння студентам при підготовці контрольних робіт з дисципліни «Регіональна економіка». Запропонована методика виконання робіт дасть можливість сформуванню у студентів вміння та навички індивідуальної роботи з науковим матеріалом спрямованої на комплексний аналіз та оцінку економічної інформації у сфері розвитку регіональних господарських систем, виявлення їх сучасних проблем та визначення напрямків вирішення.

Для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей заочної форми навчання.

Методичні вказівки розглянуті й затверджені на засіданні кафедри (протокол № 12 від 17 червня 2013 року) і на засіданні методичної комісії факультету (протокол № 7 від 19 червня 2013 року).

Укладачі: д.е.н., проф. **Л.Г. Чернюк**
к.е.н., доц. **О.М. Ярош,**

Рецензенти: д.е.н., ст.н.с **О.І. Цимбал**
к.е.н., доц. **П.А. Швець**

ЗМІСТ

<i>Вступ</i>	4
Зміст дисципліни по темах	6
Методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт.....	9
1. Основні етапи виконання контрольної роботи.....	9
2. Вибір напрямку дослідження і теми контрольної роботи, обґрунтування її актуальності.....	9
3. Формування мети, визначення задач, об'єкта і предмета дослідження.....	10
4. Використання літературних джерел і вибір необхідного матеріалу.....	11
5. Складання плану контрольної роботи, опрацювання статистичного матеріалу.....	12
6. Структура контрольної роботи.....	13
7. Оформлення контрольної роботи.....	15
8. Оцінювання контрольної роботи.....	19
Тематика контрольних робіт	21
<i>Список рекомендованої літератури</i>	24

ВСТУП

Регіональна економіка – галузь економічної науки, що вивчає сукупність економічних і соціальних факторів і явищ, що обумовлюють формування й розвиток продуктивних сил і соціальних процесів у регіональній системі країни й кожному регіоні.

Метою вивчення курсу «Регіональна економіка» є формування у студентів системи знань, умінь та навичок щодо обґрунтування напрямів удосконалення економічного і соціального розвитку регіонів України, підвищення ефективності їх функціонування і визначення перспектив розвитку.

Завданнями курсу є надання студентам необхідних знань з теоретичних і прикладних питань стосовно особливостей соціально-економічного розвитку регіонів на основі збалансованого розвитку всіх їх підсистем, а також формування вмінь самостійно вирішувати складні проблеми щодо територіальної організації господарювання на різних рівнях управління.

В процесі викладання та самостійного вивчення дисципліни передбачається вирішення наступних завдань:

- визначити місце регіональної економіки в системі економічних наук та суспільстві;
- розкрити об'єкт, предмет та завдання регіональної економіки;
- з'ясувати теоретичні основи науки;
- висвітлити та засвоїти систему показників та індикаторів, що характеризують розвиток регіонів та сфери економічної діяльності що в них функціонують;
- засвоїти методи визначення та оцінки перспектив розвитку регіональних економічних систем.

Предметом вивчення «Регіональної економіки» є економічні закони та закономірності розвитку регіональних господарських систем, принципи та фактори їх функціонування, особливості ринкових перетворень економіки України та її регіонів

Загальною метою виконання контрольної роботи з дисципліни «Регіональна економіка» – є глибоке вивчення, на основі наукового та творчого підходів, одного з конкретних аспектів теорії і практики розвитку регіональних соціально-економічних систем, оволодіння методами наукового дослідження.

У процесі виконання контрольної роботи студенти розвивають і вдосконалюють такі навички та вміння:

- самостійно формулювати проблему дослідження;
- визначати мету, основні завдання, предмет, об'єкт дослідження;
- здійснювати пошук і добір потрібної інформації;
- аналізувати економічний розвиток та територіальну організацію регіону будь-якого таксономічного рангу чи галузі виробництва;
- логічно і аргументовано висловлювати свої думки, пропозиції, робити висновки;
- правильно оформлювати науково-довідковий матеріал;

- робити наукові повідомлення, відповідати на запитання, відстоювати свою точку зору тощо.

Контрольна робота виконується за одним із запропонованих варіантів тем. Вибір теми здійснюється студентом за згодою викладача і з урахуванням наукових інтересів студента, можливостей його наукового пошуку.

Контрольна робота в завершеному вигляді є самостійним науковим дослідженням студента із вибраної теми, містить у собі постановку проблеми, її аналіз і розробку напрямів вирішення. При виконанні роботи студенти набувають навиків самостійно працювати з науковими й інформативними джерелами, підбирають необхідні для вивчення вибраної теми матеріали із наявних літературних джерел, вивчають, систематизують, узагальнюють їх і на основі аналізу формують висновки, логічно і послідовно викладаючи матеріал.

У ході підготовки контрольної роботи студенти вчаться комплексно аналізувати регіональні господарські системи, територіальну організацію продуктивних сил, засвоювати основні методи аналізу, визначати виважені пріоритети у відповідній сфері економіки, галузі чи регіоні, аргументувати висновки із проблеми, яку досліджують.

При виконанні контрольної роботи потрібно враховувати соціально-економічні зміни, які відбуваються в нашому суспільстві на сучасному етапі, нові підходи в регіональній економіці, розвитку продуктивних сил, управлінні суспільним виробництвом. Ці зміни зумовлюють необхідність акцентування уваги на питаннях підвищення ефективності розвитку регіональних соціально-економічних систем, раціоналізації територіальної організації господарства, удосконаленні розвитку продуктивних сил, оптимізації зовнішньоекономічних зв'язків.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ПО ТЕМАХ

I змістовний модуль «Теоретичні основи регіональної економіки»

Тема 1. Предмет, метод і завдання регіональної економіки.

План.

1. Предмет, об'єкт, мета та завдання науки;
2. Методологічні основи науки;
3. Актуальні проблеми регіональної економіки.

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів

План.

1. Економічні закони, що визначають розвиток регіональних господарських систем;
2. Закономірності розвитку регіонального господарства;
3. Принципи розвитку регіонального господарства;
4. Фактори та критерії, що впливають на розвиток регіональних господарських систем.

Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства

План.

1. Сутність економічного району та об'єктивний характер його формування;
2. Основні районоутворюючі фактори;
3. Принципи і критерії виділення крупних економічних районів;
4. Ієрархія економічних районів, їх основні типи;
5. Мережа економічних районів України;
6. Практичне значення економічного районування.

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці

План.

1. Регіон як господарююча система;
2. Спеціалізація регіонального господарства;
3. Внутрішні та міжрегіональні зв'язки.

Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики

План.

1. Сутність державної регіональної економічної політики;
2. Мета та завдання регіональної економічної політики;
3. Основні принципи державної регіональної економічної політики України.

Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики

План.

1. Механізм реалізації державної регіональної економічної політики та його складові;
2. Сучасна концепція розміщення продуктивних сил. Особливості розміщення продуктивних сил за умов ринкової економіки;
3. Перспективи розвитку регіонів України.

II змістовний модуль «Структура, стан, динаміка та перспективи розвитку регіональних господарських систем».

Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах

План.

1. Сутність та структура господарського комплексу;
2. Сучасна галузева структура господарства та тенденції її розвитку;
3. Промисловість, як базова галузь господарства країни та її регіонів;
4. Динаміка структури господарства країни та її регіонів.

Тема 8. Природний та трудовресурсний потенціал України

План.

1. Сутність, структура та методи оцінки природно-ресурсного потенціалу та методи його оцінки;
2. Характеристика природно-ресурсного потенціалу України;
3. Ресурсозбереження як головний напрям використання природно-ресурсного потенціалу;
4. Роль населення у розвитку та розміщенні ПС;
5. Динаміка чисельності, склад населення та особливості його розміщення;
6. Трудові ресурси України та їх структура.

Тема 9. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення

План.

1. Паливно-енергетичний комплекс;
2. Металургійний комплекс;
3. Машинобудівний комплекс;
4. Хіміко-лісовий та будівельний комплекси;
5. Агропромисловий комплекс;
6. Транспортний комплекс;
7. Соціальний комплекс.

Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем

План.

1. Сучасний стан територіального поділу праці в Україні;
2. Спеціалізація та комплексний розвиток регіональних господарських систем;
3. Міжрегіональні економічні зв'язки.

Тема 11. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку

План.

1. Сучасні тенденції розвитку регіональних господарських систем;
2. Проблеми функціонування регіональних господарств в сучасних умовах;
3. Перспективні напрями розвитку економіки регіонів України.

Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури:

План.

1. Сутність і значення в становленні національної економіки України та її регіонів;
2. Вплив міжнародного територіального поділу праці на формування міждержавних економічних зв'язків;
3. Механізм зовнішньоекономічної діяльності України: сутність та принципи формування;
4. Основні форми економічного співробітництва країн світу;
5. Сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків України та її регіонів;
6. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.

Тема 13. Фактори сталого розвитку продуктивних сил

План.

1. Концепція сталого просторового розвитку продуктивних сил;
2. Основні напрями сталого розвитку продуктивних сил;
3. Фактори сталого розвитку продуктивних сил;
4. Сучасний стан та перспективні напрями сталого розвитку продуктивних сил України та її регіонів.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Основні етапи виконання контрольної роботи

Написання контрольної роботи є одним із основних різновидів індивідуальної роботи студентів. Існує типова схема її виконання, дотримання якої поліпшує організацію праці та підвищує результативність роботи. Основні етапи такі:

1. Вибір напрямку дослідження і теми роботи, обґрунтування її актуальності.

2. Визначення мети, задач і об'єкту дослідження.

3. Аналітичний огляд вітчизняної і зарубіжної літератури стосовно обраної теми.

4. Складання розгорнутого плану роботи, який повинен включати вступ, основну частину, заключну і список використаної літератури, інколи додатки (таблиці, діаграми, графіки, картосхеми).

5. Розробка та написання основної (аналітично- і розрахунково-дослідницької) частини, яка повинна включати декілька розділів (пунктів). В ній визначається предмет, об'єкт та завдання, обґрунтовується вибір методів дослідження, аналізується (аналітичний огляд) література на дану тему, характеризується сучасний стан розвитку вибраного об'єкту (розрахунково-дослідницька частина).

6. Заключна частина роботи – повинна містити визначення проблем, причин, що їх зумовили, напрями їх подолання та перспективного розвитку досліджуваного об'єкту, загальні висновки.

У списку літератури повинні бути в наявності всі джерела і публікації, які були використані при підготовці контрольної роботи.

2. Вибір напрямку дослідження і теми контрольної роботи, обґрунтування її актуальності

Вибір напрямку і теми контрольної роботи здійснюється студентом самостійно відповідно до запропонованої тематики, що наводиться в методичних вказівках, з урахуванням професійної спрямованості, освітніх потреб особистості, початкових навичок дослідницької роботи. У виборі теми контрольної роботи застосовують такі прийоми:

- перегляд систематичних каталогів, пошук і попереднє ознайомлення зі спеціальною літературою: монографіями, збірниками доповідей на конференціях, збірниками статей наукових праць тощо;

- ознайомлення з проблематикою статей періодичних видань, передусім загальноекономічного профілю;

- опрацювання інформаційних видань: бібліографічних і оглядових.

“Актуальність” у перекладі з латинської означає важливість, практичну значущість розглянутої проблеми. Контрольна робота може претендувати на

той чи інший ступінь актуальності тільки тоді, коли її тема відповідає сучасним потребам розвитку економіки регіонів, а питання, що розкриваються в роботі, важливі для розуміння суті та структури функціонально-галузевих і територіальних зрушень в господарствах регіонів, ефективності просторового розташування об'єктів господарювання, їх пропорційного і збалансованого розвитку, а також розуміння основ державної регіональної політики.

Актуальність теми – це ступінь її важливості в даний момент часу і в даній ситуації для вирішення поставленої проблеми. Проблема виникає тоді, коли наявних знань не вистачає для рішення нових завдань пізнання. Задача студента – описати сутність проблемної ситуації, з чого і впливатиме актуальність теми. Як правило, цей фрагмент дослідження подається у вступі до контрольної роботи, і те, як автор зумів вибрати тему, наскільки вірно він розуміє та оцінює її з точки зору своєчасності та практичної значимості, характеризує його зрілість, а також спеціальну підготовленість.

3. Формування мети, визначення задач, об'єкта і предмета дослідження

Залежно від того, наскільки зрозуміло і точно сформульовано мету роботи, настільки вдалим будуть її основні завдання, план, організація виконання, стиль викладу. Правильне визначення мети роботи дасть змогу студенту відокремити в ній основний напрямок дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань.

Мета контрольної роботи визначає загальну стратегію і конкретний напрямок дослідження. Формування мети супроводжується визначенням конкретних задач, які передбачається вирішити у відповідності з метою. Опис вирішення поставлених задач повинен складати зміст основних розділів контрольної роботи, часто вони співзвучні з назвами відповідних розділів та підрозділів.

Мета контрольної роботи повинна бути тісно пов'язана з її темою. Щоб правильно сформулювати об'єкт та предмет дослідження, слід пам'ятати, що вони, як категорії наукового процесу, співвідносяться між собою як загальне і часткове:

предмет – це проблема, наукові засади становлення та формування, становлення розвитку об'єкта.

об'єкт – це процес функціонування і територіальна структура об'єктів конкретної сфери (галузь, підприємство, регіон), особливості якої встановлюються, описуються, вивчаються.

Керівник направляє студента, допомагає йому оцінити можливі варіанти рішень, але вибір рішень – це задача студента. Він, як автор роботи, відповідає за прийняті рішення, за правильність отриманих результатів, вірогідність поданої інформації.

4. Використання літературних джерел і вибір необхідного матеріалу

Літературні джерела – це підручники, навчальні посібники, спеціальні монографії, статті, статистичні довідники, за допомогою яких студент знайомиться з проблематикою стосовно теми контрольної роботи. Ознайомлення з літературними джерелами є важливим етапом у роботі над вибраною темою. При написанні контрольної роботи окрім спеціальної літератури по регіональній економіці, розміщенню продуктивних сил, економічній географії доцільним є використання матеріалів і положень інших дисциплін – економічної теорії, економіки і географії транспорту, соціальної географії, економіки природокористування, економічної історії, прогнозування соціально-економічних процесів, макроекономіки, мікроекономіки, політичної економії, зовнішньоекономічної діяльності.

Для використання необхідного статистичного матеріалу при написанні контрольної роботи варто користуватись щорічними статистичними довідниками, найбільш доступними джерелами інформації.

Послідовність вивчення літератури із вибраної теми має бути такою: спочатку більш загальні джерела, на основі яких можна скласти уявлення про комплекс основних питань проблеми, а потім – вузькоспеціалізовані, що поглиблено розкривають окремі аспекти, деталі. Доцільно керуватись при цьому традиційною логікою вивчення літературних джерел, а саме:

- загальне ознайомлення з публікацією в цілому за її змістом;
- побіжний перегляд всього змісту;
- читання тексту послідовно або вибірково – якоїсь частини;
- виписування (копіювання) матеріалів, що мають пряме відношення до теми;
- критична оцінка вибраного, його переосмислення;
- формування відповідного фрагменту тексту контрольної роботи.

При вивченні літератури слід зразу ж систематизувати вибраний матеріал згідно з метою його використання: дослівне запозичення цитати – для підтвердження окремих положень; описи результатів досліджень, проведених іншими авторами, – поглиблення аргументованості тощо. Така систематизація вимагає сумлінного оформлення виписок, щоб уникнути повторних пошуків у процесі формування тексту роботи, оформлення посилань і списку літератури.

При опрацюванні літературних джерел доцільно робити необхідні виписки на окремих листках, причому з одного боку. На виписках обов'язково вказувати вихідні дані книжки чи статті, які використовуються в роботі – повна назва, прізвище та ініціали автора, видавництво, рік видання, кількість сторінок. Якщо витяг з книжки чи статті використовується в контрольній роботі повністю, у вигляді цитати, то запис роблять дослівно, беруть в лапки і вказують джерело і сторінку.

5. Складання плану контрольної роботи, опрацювання статистичного матеріалу

Під планом контрольної роботи розуміють відображення її структури, порядок компонування і взаємозв'язок окремих частин. План контрольної роботи складається після вибору теми, але після попереднього ознайомлення студента з літературними джерелами. План повинен бути логічно витриманим, послідовним, вміщувати в собі коло окреслених питань, які будуть розглядатись при розкритті теми, з виділенням основних питань, яким підпорядковуються всі останні. Важливо обґрунтувати і визначити головну ідею контрольної роботи, а також розробити шляхи її реалізації. План контрольної роботи погоджується і затверджується науковим керівником. Орієнтовний типовий план контрольної роботи може мати наступний вигляд:

Вступ.

Розділ 1. Місце і роль регіону в республіканському поділі праці.

1.1. Економіко-географічне положення.

1.2. Природні умови і ресурси, їх господарська оцінка.

1.3. Населення, трудові ресурси, зайнятість.

Розділ 2. Характеристика господарства регіону.

2.1. Промисловість.

2.2. Сільське господарство.

2.3. Транспортне забезпечення розвитку регіону.

2.4. Сфера обслуговування населення.

Розділ 3. Сучасні проблеми та перспективи розвитку регіону.

3.1. Проблеми соціального та економічного розвитку регіону та шляхи їх подолання.

3.2. Перспективні напрями соціально-економічного розвитку регіону.

Висновки.

Список використаних джерел.

Розробку статистичних матеріалів проводять на основі використання методів їх аналізу, застосовуючи основні прийоми – узагальнення, порівняння, структуризацію, індекси.

Джерелами збору і систематизації значного обсягу фактичної інформації можуть бути: офіційні довідки, оприлюднені звіти та аналітичні огляди періодичних видань, внутрішня звітність підприємств і галузей, регіонів різного рангу.

Для забезпечення достовірності вихідної інформації слід вибирати останні дані, вибрати найбільш авторитетні джерела, а в тексті роботи точно вказати, звідки взяті матеріали.

До збору первинної інформації слід попередньо підготуватись, уяснивши, яка саме інформація є необхідною. Варто продумати робочі варіанти форм таблиць, щоб отримана інформація зразу набувала систематизованого вигляду.

6. Структура контрольної роботи

У загальному у контрольній роботі виділяють:

1. *Зміст*, в якому надається перелік складових частин роботи з позначенням сторінок, які відповідають початку кожної частини роботи.

2. *Вступ*, який складається з відомостей щодо актуальності, ступеня розробки теми, мети, завдань, об'єкта, предмета і методів дослідження, структури роботи тощо.

3. *Основна частина*, яка має розкрити зміст роботи, складається з розділів та/або пунктів.

4. *Висновки*, де підсумовуються основні результати роботи, узагальнюються отримані результати і з'ясовуються напрями подальших досліджень.

5. *Список використаної літератури*.

6. *Додатки*, що допомагають ширше розкрити певні сторони роботи.

Вступ

Вступ пишеться відповідно до певної схеми і має містити таку інформацію:

- актуальність теми;
- ступінь її розробленості;
- об'єкт і предмет дослідження;
- мета і завдання контрольної роботи;
- логіка і структура роботи;
- можливості використання результатів роботи.

Актуальність і ступінь розробленості теми показує, наскільки важливим у сьогоденні умовах є вивчення обраної студентом теми. Актуальність теми може бути зумовлена, наприклад, недостатнім рівнем знань про нові процеси і явища, необхідністю адаптації існуючого знання до умов, що змінилися, високою соціально-економічною значимістю проблеми, наявністю негативних процесів, явищ і необхідністю їх усунення тощо. Посилання на розробленість проблеми дає можливість, з одного боку, з'ясувати ступінь знайомства студента зі спеціальною літературою, а з іншого – оцінити особистий внесок студента у вирішення поставлених в роботі завдань. Рекомендується в цій частині вступу навести прізвища найвідоміших авторів, що працюють у даній сфері, коротко

зазначити отримані ними основні результати, а також питання, рівень розгляду яких є недостатнім з погляду потреб теорії й практики.

Основна частина роботи

Основна частина – найбільш складна, важлива і трудомістка частина контрольної роботи. Вона містить матеріал, що відображає результат досліджень студента з обраної теми.

В основній частині роботи виділяють декілька розділів та/або пунктів. Занадто мала або занадто велика кількість пунктів і підпунктів у роботі свідчить про те, що студент недостатньо глибоко розібрався в темі й не зміг добре структурувати зібраний матеріал. Матеріал, представлений у кожному з пунктів, має бути приблизно рівноцінним за обсягом.

Зміст пунктів і підпунктів повинен мати внутрішній логічний зв'язок, а його розкриття варто вести послідовно й аргументовано, з використанням наукової лексики, відповідно до норм української літературної мови.

Поряд із загальними вимогами існують специфічні, які пред'являються до окремих пунктів основної частини роботи.

Перший пункт має бути присвячений вивченню теорії питання. Тут розкриваються основні характеристики предмета дослідження, дається трактування основних понять і категорій, огляд літератури, аналіз різних точок зору й узагальнення підходів. Наприкінці кожного пункту потрібно робити висновки. Вони не просто підводять проміжні підсумки роботи. Зв'язок висновків із загальною логікою роботи і поставленими завданнями дає можливість «перекинути місток» до нового пункту й додати роботі необхідної цілісності.

Виконаний на високому рівні перший пункт має відповідати таким характеристикам:

- поглиблений аналіз понять і категорій, необхідних для розкриття теми роботи;
- аналіз підходів різних авторів до розглянутих питань;
- групування й узагальнення розглянутих підходів;
- відповідність структури і змісту глави темі й меті роботи;
- наявність висновків наприкінці пункту.

Другий пункт контрольної роботи має бути аналітичним; у ньому використовують наявні бази даних, джерел, у яких наведена статистична інформація, результати соціологічних досліджень, аналіз моделей тощо.

Виконаний на високому рівні другий пункт має відповідати таким характеристикам:

- наявність ґрунтовної та логічно побудованої методичної частини дослідження, характеристики використаної статистичної та іншої інформації з вказівкою її джерел і ступеня вірогідності, опису використовуваних моделей та ін.;

– поглиблений аналіз отриманих результатів, що припускає виявлення взаємозв'язків, оцінку чинності впливу факторів, розрахунок залежностей тощо;

– наявність висновків наприкінці пункту.

Крім того, у другому або третьому пункті на основі виконаного аналізу студент може запропонувати практичні рекомендації та конкретні рішення, спрямовані на вдосконалювання досліджуваних процесів і явищ. Рекомендації мають бути конкретними й впливати з результатів попереднього аналізу.

Висновок

Висновок є логічним завершенням контрольної роботи. Він покликаний показати, чи виконані поставлені у вступі завдання, чи досягнута мета роботи. У стислій формі мають бути подані найважливіші результати проведеної роботи, сформульовані основні висновки й рекомендації. Варто особливо підкреслити, що висновок пишеться по *всій* роботі, а не тільки наприкінці останнього пункту. Бажано, щоб у ньому враховувалася інформація щодо проблем, які залишилися невирішеними й вимагають подальших досліджень. Наявність таких відомостей не свідчить про недосконалість роботи. Навпаки, воно показує усвідомлення студентом глибини досліджуваної проблеми й складності її вирішення.

7. Оформлення контрольної роботи

Контрольна робота оформлюється на комп'ютері із застосуванням друкуючих засобів на одній стороні білого паперу формату А4 (210X297). Текст друкується шрифтом «Times New Roman Cyr», розмір шрифту – 14, через 1,5 інтервалу, приблизно 30 рядків на сторінці, з дотриманням таких розмірів полів: ліве – 20 мм, праве – 10 мм, верхнє й нижнє – по 20 мм. Абзац дорівнює 1,5 см. Загальний обсяг контрольної роботи – 15-20 сторінок (без додатків). Значне перевищення обсягу (більше 25 сторінок) розглядається як недолік роботи й розцінюється як нездатність студента коротко й чітко викладати свої думки, відбирати істотний матеріал. Також є недоліком занадто малий обсяг роботи (менше 15 сторінок), що свідчить про недостатню глибину розкриття теми. Обсяг вступу та висновку обмежується однією сторінкою. Не допускається включення в роботу пунктів обсягом менше двох сторінок.

Сторінки нумеруються арабськими цифрами, починаючи із третьої (вступ) і закінчуючи останнім аркушем додатків. На титульному аркуші і другій сторінці, що представляє зміст роботи, номер не друкують. Номер ставиться у верхньому правому куті аркуша або посередині вгорі. Ілюстрації, таблиці та комп'ютерні матеріали, розташовані на окремих аркушах, включаються в загальну нумерацію сторінок роботи.

Робота обов'язково прошивається.

Контрольна робота має містити:

– титульний аркуш;

- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки (не обов'язково).

Титульний аркуш є першою сторінкою роботи. Він оформлюється відповідно до зразка, представленого у цих методичних рекомендаціях, і не нумерується. В оформленні титульного аркуша крапки наприкінці рядків не ставляться.

Після титульного аркуша міститься зміст, у якому приводиться перелік пунктів з розбивкою їх на підпункти із зазначенням сторінок, з яких вони починаються. Зміст має точно відповідати заголовкам у тексті. Сторінка зі змістом також не нумерується.

В основній частині вступ, висновки, список літератури, кожний розділ роботи починаються з нової сторінки, а пункти варто розташовувати один за одним. Потрібно виділяти жирним (або прописним) шрифтом заголовки розділів та пунктів, не підкреслюючи їх.

Назви розділів і пунктів друкуються в середині рядка без лапок. Якщо заголовки містять кілька пропозицій, їх розділяють крапками. Перенесення слів у заголовках не допускається. Розділи позначаються порядковими номерами арабськими цифрами (1, 2, 3), пункти позначаються номером розділу через крапку (1.1, 1.2 або 2.1, 2.3, 2.4 тощо).

Текст контрольної роботи варто писати з виділенням абзаців.

Викладати матеріал потрібно чітко, ясно, використовуючи наукову термінологію. Неприпустимо застосовувати обороти розмовної мови або публіцистичний стиль (за винятком цитат з газетних, журнальних статей). Варто уникати повторень і загальновідомих положень, які містяться в підручниках і навчальних посібниках і не відіграють істотної ролі у вирішенні поставлених завдань. Маловідомі або суперечливі поняття слід пояснювати, посилаючись на авторів, які висловлюють різні думки.

Виклад матеріалу ведеться з використанням безособових оборотів або від третьої особи однини чи першої особи множини. *Наприклад: «Можна припустити, що...», «Представляється важливим...», «Автор вважає, що ...», «На думку автора...», «На наш погляд...».*

Скорочення слів у тексті й у підписах під ілюстраціями не допускається. Винятком можуть бути скорочення, встановлені Держстандартом, а також загальновідомі скорочення, такі, як СНД, США та ін. Не рекомендується вводити власні скорочення позначень і термінів.

Найменування, що приводяться в тексті та в ілюстраціях, мають бути однаковими.

Допускається виправлення помилок, описок, графічних неточностей підчищенням або зафарбовуванням білою «штрих»-фарбою і нанесенням на тому самому місці виправленого зображення (не більше 2-3 виправлених знаків на сторінці).

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША

ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТРАНСПОРТУ

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

НАЗВА ТЕМИ

(тема контрольної роботи пишеться великими літерами)

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з дисципліни “Регіональна економіка”

Виконав: студент (група, прізвище,
ініціали)

код напряму підготовки та
спеціальності

Перевірив: (прізвище, ініціали, науковий
ступінь та наукове звання)

Київ – рік

Цифровий матеріал, який студент вважає за доцільне вмістити у текст контрольної роботи, як правило, подається у табличній формі. Кожна таблиця повинна мати заголовок (найменування), що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється таким чином: зліва над заголовком з прописної букви пишуть слово “Таблиця” та її порядковий номер (знак “№” перед цифрою не ставиться). Номер таблиці складається з номеру розділу та порядкового номеру таблиці в даному розділі. Наприклад: Таблиця 1.3 – третя таблиця першого розділу.

При оформленні таблиць слід дотримуватись певних правил. Зокрема, графи таблиці нумерують у тих випадках, коли у тексті є на них посилання або у випадку переносу таблиці та її продовження на наступній сторінці (у цьому випадку в правому верхньому куті сторінки пишуть “Продовження табл.” і ставлять той же порядковий номер; не повторюючи заголовку таблиці та найменування граф, вказують номери граф і продовжують таблицю).

Якщо всі показники, вміщені в таблиці, мають одну й ту ж одиницю виміру, то її виносять у заголовок таблиці. Якщо використовуються показники з різними одиницями виміру, то у відповідних графах або рядках таблиці одиниці виміру наводять окремо.

Таблицю вміщують у тексті контрольної роботи після першого посилання на неї. Розрахункові таблиці, що мають великий обсяг, не рекомендується вміщувати в тексті основної частини, доцільніше винести їх у додатки, але з обов’язковим посиланням на них у тексті.

Посилання в тексті мають бути на всі таблиці. Вміщувати у контрольну роботу таблиці, що не мають заголовків, нумерації, або на які відсутні посилання у тексті, не дозволяється.

Ілюстративний матеріал у формі схем, картосхем, діаграм, графіків тощо, вміщений у основну частину роботи, оформляється наступним чином: знизу під ілюстрацією з прописної букви пишуть “Рисунок”, проставляють порядковий номер, ставлять крапку (знак “№” перед цифрою не ставиться). Далі, продовжуючи той самий рядок, з великої літери вписують назву рисунка, яка повинна відображати його зміст.

Номер рисунка складається з номера розділу та порядкового номера рисунка у даному розділі (наприклад: Рисунок 2.1- перший рисунок другого розділу).

У тексті обов’язково мають бути зроблені посилання на джерела, з яких була запозичена будь-яка статистична інформація, рисунки, таблиці, а також цитати, що їх наведено в контрольній роботі. Посилання на першоджерела можна здійснювати у виносках, що роблять знизу під текстом на відповідній сторінці (у виносках вказують: прізвище та ініціали автора, найменування джерела, видавництво, рік видання).

Оформлена у відповідності до сформульованих вимог та повністю укомплектована контрольна робота повинна бути переплетена (зброшурована).

Робота має бути ретельно відредагована.

Усі аркуші роботи мають бути скріплені або зброшуровані.

8. Оцінювання контрольної роботи

Оцінювання контрольної роботи здійснюється у відповідності до наступних вимог:

1. У результаті написання контрольної роботи необхідно відповісти на питання – як розвиватиметься господарство регіону, як розвиватиметься і розміщуватиметься галузь виробництва, а також обов'язково вяснити, чому склалась така ситуація, чим обумовлена специфіка галузевої і територіальної структури, охарактеризувати умови і конкретні причини виявлених проблем.

2. Важливою вимогою є необхідність оцінки природних умов і сировинних ресурсів з точки зору їх господарського використання, характеру і особливостей їх територіальної дислокації, встановлення ступеня і рівня комплексності їх використання, оцінки доцільності збільшення обсягу споживання, визначення оптимальних шляхів наближення їх до споживача.

3. Характеристика досліджуваного процесу чи явища (господарства, регіону, галузі промисловості, виду транспорту) повинна базуватись на найновіших статистичних даних.

4. Економічну характеристику обраного об'єкта необхідно завершити аналізом основних проблем розвитку та шляхів їх вирішення.

5. Виклад змісту розділів контрольної роботи повинен бути послідовним, логічним, без суперечностей і повторень.

6. Висновки і узагальнення, а також пропозиції повинні бути аргументовані з урахуванням економічних змін і реформ сучасного стану.

7. Обов'язковою умовою виконання контрольної роботи є самостійне висвітлення питань обраної теми.

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Регіональна економіка як складова економічної науки.
2. Наукові основи розвитку і розміщення продуктивних сил України.
3. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем.
4. Сучасні процеси регіоналізації і глобалізації та їх вплив на економіку України
5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики.
6. Основні тенденції розвитку продуктивних сил в сучасній світовій економіці.
7. Розвиток продуктивних сил в системі ринкової економіки.
8. Економічна концепція розвитку національної економіки і принципи розвитку продуктивних сил України.
9. Чинники, що впливають на регіональний розвиток.
10. Природний та трудоворесурсний потенціал України.
11. Демографічна ситуація на Україні, регіональні проблеми зайнятості.
12. Науково-технічний прогрес і виробничий потенціал національної економіки.
13. Механізм реалізації регіональної економічної політики.
14. Економічне районування та територіальна організація господарства.
15. Фактори сталого розвитку продуктивних сил.
16. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури
17. Розвиток продуктивних сил Донецького району (Луганська і Донецька області) і характеристика Донецької залізниці.
18. Розвиток продуктивних сил Придніпровського району (Дніпропетровська, Запорізька і Кіровоградська області) і характеристика Придніпровської залізниці.
19. Розвиток продуктивних сил Східного району (Харківська, Полтавська і Сумська області) і характеристика Південної залізниці.
20. Розвиток продуктивних сил Поліського району (Волинська, Рівненська, Житомирська, Чернігівська області) і характеристика Південно—Західної залізниці.
21. Розвиток продуктивних сил Південного району (Миколаївська, Одеська, Херсонська області, Автономна Республіка Крим) і характеристика Придніпровської залізниці.
22. Розвиток продуктивних сил Карпатського району (Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська і Чернівецька області) і характеристика Львівської залізниці.
23. Розвиток продуктивних сил Центрального району (Київська і Черкаська області) і характеристика Одеської та Південно-Західної залізниці.
24. Розвиток продуктивних сил Подільського району (Вінницька, Тернопільська, Хмельницька області) і характеристика Південно-Західної залізниці.

25. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах.
26. Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.
27. Розвиток і розміщення вугільної промисловості України.
28. Розвиток і розміщення металургійної промисловості України .
29. Розвиток і розміщення хімічної промисловості України.
30. Розвиток і розміщення електроенергетики України.
31. Розвиток і розміщення галузей машинобудівного комплексу України.
32. Розвиток і розміщення основних сфер агропромислового комплексу України.
33. Розвиток і розміщення сільського господарства України.
34. Розміщення галузей харчової промисловості України.
35. Розвиток і розміщення галузей будівельного комплексу.
36. Розвиток і розміщення лісохімічного комплексу України.
37. Розвиток і розміщення комплексу галузей легкої промисловості.
38. Транспортний комплекс як складова регіональної економіки.
39. Розвиток і особливості функціонування залізниць України.
40. Екологічні проблеми розвитку залізничного транспорту.
41. Територіальна організація Південної залізниці і її взаємодія з іншими видами транспорту.
42. Територіальна організація Південно-Західної залізниці і її взаємодія з іншими видами транспорту.
43. Територіальна організація Львівської залізниці і її взаємодія з іншими видами транспорту.
44. Територіальна організація Придніпровської залізниці і її взаємодія з іншими видами транспорту.
45. Територіальна організація Одеської залізниці і її взаємодія з іншими видами транспорту.
46. Територіальна організація Донецької залізниці і її взаємодія з іншими видами транспорту.
47. Економіко-географічна характеристика господарства Вінницької області.
48. Економіко-географічна характеристика господарства Волинської області.
49. Економіко-географічна характеристика господарства Дніпропетровської області.
50. Економіко-географічна характеристика господарства Донецької області.
51. Економіко-географічна характеристика господарства Житомирської області.
52. Економіко-географічна характеристика господарства Закарпатської області.

53. Економіко-географічна характеристика господарства Запорізької області.
54. Економіко-географічна характеристика господарства Івано-Франківської області.
55. Економіко-географічна характеристика господарства Київської області.
56. Економіко-географічна характеристика господарства Кіровоградської області.
57. Економіко-географічна характеристика господарства Луганської області.
58. Економіко-географічна характеристика господарства Львівської області.
59. Економіко-географічна характеристика господарства Миколаївської області.
60. Економіко-географічна характеристика господарства Одеської області.
61. Економіко-географічна характеристика господарства Полтавської області.
62. Економіко-географічна характеристика господарства Рівненської області.
63. Економіко-географічна характеристика господарства Сумської області.
64. Економіко-географічна характеристика господарства Тернопільської області.
65. Економіко-географічна характеристика господарства Харківської області.
66. Економіко-географічна характеристика господарства Херсонської області.
67. Економіко-географічна характеристика господарства Хмельницької області.
68. Економіко-географічна характеристика господарства Черкаської області.
69. Економіко-географічна характеристика господарства Чернівецької області.
70. Економіко-географічна характеристика господарства Чернігівської області.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Основна

1. Чернюк Л.Г., Клиновий Д.В. Розміщення продуктивних сил України. – К.:ЦУЛ, 2002 р.
2. Чернюк Л.Г., Клиновий Д.В. Економіка регіонів України. – К.:ЦУЛ, 2002 р.
3. Заболоцький Б.Ф. Розміщення продуктивних сил: Національна макроекономіка. – К., 2002.
4. Данилишин Б.М., Клиновий Д.В., Пепа Т.В. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: Навчальний посібник. – Ніжин: ТОВ «Видавництво Аспект-Поліграф», 2007. – 688 с.
5. Данилишин Б.М., Чернюк Л.Г. та ін. Просторова організація продуктивних сил: мезо- та мікро регіональний рівень. – Вінниця: Книга-Вега, 2007. – 572 с.
6. Жук М.В., Круль В.П. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів: Підручник. – К.: Кондор, 2006. – 296 с.
7. Єпіфанов А.О., Сало І.В. Регіональна економіка: Навчальний посібник. – К.: Наукова думка, 2000. – 344 с.
8. Продуктивні сили економічних районів України. Під ред. Б.М. Данилишина. – К.: Нічлава, 2000.
9. Розміщення продуктивних сил України: Підручник / Качан Е.П., Ковтонюк М.О., Петрига М.О. та ін.; За ред. В.П. Качана. – К.: Вища школа, 1998.
10. Розміщення продуктивних сил: Підручник / В.В. Ковалевський, О.М. Михайлюк, В.Ф. Семенов та ін.; За ред. В.В. Ковалевського, О.М. Михайлюка, В.Ф. Семенова. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 1998. – 546 с.
11. Вступ до економічної і соціальної географії / А.П. Голиков, Я.Б. Олійник, А.В. Степаненко. – К.: Либідь, 1996. – 320 с.
12. Статистичний щорічник України за 2011 р. / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: ТОВ «Август Трейд», 2012. – 559 с.

Додаткова

13. *Бутко М.П.* Кластерний підхід до розвитку базових галузей регіональної економіки в сучасних умовах [Текст] : монографія / М. П. Бутко, Г. М. Самійленко ; під заг. наук. кер. д-ра екон. наук, проф. М. П. Бутка ; Черніг. держ. технол. ун-т. - Ніжин : Аспект-Поліграф, 2012. - 371 с.
14. *Вахович, І. М.* Регіональні асиметрії сталого розвитку України: діагностика та механізми вирівнювання [Текст] : монографія / Вахович І. М., Табалова О. Є. ; Луц. нац. техн. ун-т. - Луцьк : Волиньполіграф™, 2012. - 343 с.
15. *Горбач Л.М.* Теоретико-методологічні засади сталого розвитку // Науковий вісник ВДУ. Економічні науки – Луцьк: Вежа, 2001.– №4. – С.37-39.
16. *Гранберг А.Г.* Основи регіональної економіки: Учебник для вузов. – 2-е изд. – М.: ГУ ВШЗ. – 2001. – 495 с.

17. *Долішній М.І.* Регіональна соціально-економічна політика (основні засади формування і розвитку) // Регіональна економіка. – Львів. – 1997. – № 2. – С. 16.
18. *Долішній М.І., Злупко С.М.* Концептуальні засади регіональної соціально- економічної політики та її компонента // Регіональна економіка. – 1997. – № 3. – С. 28.
19. *Дорогуцьов С.І., Олійник Я.Б., Степаненко А.В.* Теорії розміщення продуктивних сил і регіональної економіки: Навч. посібн. – К.: Стафед-2, 2001. – 144с.
20. *Запотоцький С.П.* Регіональна конкурентоспроможність. Суспільно-географічні засади формування [Текст] : монографія / С. П. Запотоцький ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Бізнес Медіа Консалтінг, 2012. - 424 с.
21. *Кузнецова О.В.* Экономическое развитие регионов: теоретические и практические аспекты государственного регулирования. – М.: Здиториал УРСС, 2002. – 308 с.
22. *Леськів Г.З.* Екологія та регіональна економіка [Текст] : навч. посіб. / Г. З. Леськів ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л. : ЛьвДУВС, 2011. - 207 с.
23. *Лукінов І.І.* Регіоналізація України та економічна наука // Регіональна економіка. – 1998. – № 2. – С. 20.
24. *Масловська Л.* Регіональні програми сталого розвитку (науково-методичні аспекти) // Економіка. Фінанси. Право. – 2003 – № 1. – С.3.
25. Механізм державного інноваційно-інвестиційного розвитку регіону: стратегічний аспект [Текст] : монографія / Гончаров В. М. [та ін.] ; Луган. держ. акад. культури і мистец. [та ін.]. - Луганськ : Ноулідж, 2012. - 185 с.
26. *Паламарчук М.М.* Регіональне дослідження: наукові підходи // Регіональна економіка. – № 1-2. – 1996. – С. 32.
27. *Пашкевич М.С.* Наукові засади регулювання регіональної економіки [Текст] : монографія / М. С. Пашкевич ; Держ. вищ. навч. закл. "Нац. гірн. ун-т", Донец. держ. ун-т упр. - Д. ; Донецьк : Нац. гірн. ун-т, 2012. - 789 с.
28. *Пепа, Т. В.* Макрорегіони в системі сталого просторового розвитку продуктивних сил України [Текст] : [монографія] / Пепа Т. В., Чернюк Л. Г., Мазур Г. О. ; Черніг. держ. технол. ун-т, Київ. ун-т ринк. відносин. - Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2013. - 331 с.
29. *Петрига О.М.* Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Петрига ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. - К. : Персонал, 2009. - 301 с.
30. *Поповкін В.А.* Регіонально-цілісний підхід в економіці. – К.: Наукова думка, 1993.
31. Регіональна економіка [Текст] : навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни / [Ольшанська О. В. та ін.] ; за заг. ред. д-ра геогр. наук, проф. М. І. Фащевського, канд. екон. наук, доц. О. В. Ольшанської ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2010. - 285 с.

32. Регіональна економіка [Текст] : підручник / [Є. П. Качан та ін.] ; за ред., проф. Є. П. Качана. - К. : Знання, 2011. - 670 с.
33. Регіональна економіка: словник термінів [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [А. А. Мазаракі та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 351 с.
34. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка [Текст] : підручник / В. В. Ковалевський [та ін.] ; ред. В. В. Ковалевський [та ін.]. - 9-те вид., переробл. і допов. - К. : Знання, 2009. - 374 с.
35. *Стеценко Т.О.* Аналіз регіональної економіки: Навч. посібн. – К.: КНЕУ, 2002. – 116с.
36. *Стеченко Д. М.* Управління регіональним розвитком: Навч. посібн. – К: Вища школа, 2000. – 223 с.
37. *Суховірський Б. І.* Регіональна стратегія економічного розвитку України (теоретичні та прикладні основи геоekonomіки): Монографія. – К.: 2000. – 154с.
38. *Хвесик М.А., Горбач Л.М., Пастушенко П.П.* Розміщення продуктивних та регіональна економіка : Навч. Посібник. – К.: Конфор, 2005. – 344 с.
39. *Хвесик М.А., Збагерська Н.В.* Економічна оцінка природних ресурсів: основні методологічні підходи. – Рівне: Видавництво РДТУ, 2000. – 194с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua
Верховна Рада України – www.rada.gov.ua
Національний банк України – www.bank.gov.ua
Державний служба статистики України – www.ukrstat.gov.ua
Укрзалізниця – www.uz.gov.ua

Навчально-методичне видання

*Чернюк Людмила Григорівна
Ярош Олег Михайлович*

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА
Методичні вказівки
щодо виконання контрольних робіт
для студентів економічних спеціальностей заочної форми навчання

Укладачі: *д.е.н., проф. Чернюк Л.Г.*
к.е.н., доц. Ярош О.М.

Відповідальний за випуск Ярош О.М.
Редактор _____
Макет і Верстка _____

Підписано до друку _____ Формат паперу 60X84/16, папір для тиражувальних апаратів, друк – на різнографі.
Замовлення №____, тираж ____

Надруковано видавничо–друкарським комплексом Державного економіко–технологічного
університету транспорту, 03049, м. Київ–49, вул. М. Лукашевича, 19